

Vergaderjaar 2011–2012

32 529

Wijziging van de Wet op de jeugdzorg en Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, de Algemene Kinderbijslagwet en de Wet Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen alsmede enige andere wetten in verband met de verbetering van de positie van pleegouders (verbetering positie pleegouders)

G

NADERE MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 6 juli 2012

Inhoudsopgave

Blz.

1.	Inleiding	1
2.	Screening pleegouders	1
3.	Vergoeding voor pleegkinderen	4
4.	Ouderbijdragen	7
5.	Begeleiding van de pleegoudervoogden	8
6.	Overig	10

1. Inleiding

Met belangstelling hebben de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en ik kennisgenomen van het nader voorlopig verslag dat de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft uitgebracht.

De leden van de aan het woord zijnde fracties hebben vragen gesteld over een aantal belangrijke zaken. De vragen betreffen met name de screeningsproblematiek en de begeleiding van pleegoudervoogden. Mede namens de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie beantwoord ik graag de gestelde vragen en ga ik in op de gemaakte opmerkingen. Bij de beantwoording is zoveel mogelijk de indeling van het nader voorlopig verslag aangehouden.

2. Screening pleegouders

De leden van de fracties van het CDA, de PvdA, de PVV, de SP en de VVD hebben diverse vragen gesteld over de screening van pleegouders. Deze vragen hebben betrekking op het toegezegde onderzoek naar een strakker screeningsinstrument, de registratie van geschikte of ongeschikte pleegouders en pleeggezinnen en het voorleggen van de mogelijkheid van een zwarte lijst aan het College bescherming persoonsgegevens (Cbp), het treffen van maatregelen om te voorkomen dat uit huis geplaatste kinderen opnieuw in een onveilige situatie terechtkomen en de

gronden waarop de regering meent dat de procedure voor screening sterk verbeterd is.

Ik onderschrijf met de leden van de voornoemde fracties het belang van een zo zorgvuldig mogelijke procedure om te voorkomen dat ongeschikte personen pleegouder worden of blijven. Een belangrijk middel hierbij is de screening van potentiële pleegouders en huidige pleegouders. De afgelopen periode heb ik mij daarom beraden op mogelijke manieren waarop de screening van deze pleegouders verder verbeterd kan worden. In de eerste plaats wijs ik er op dat de verantwoordelijkheid voor de screening van pleegouders bij de pleegzorgaanbieders berust. In dat verband wijs ik er op dat sinds 2011 de screening- en selectieprocedure voor pleegouders is vastgelegd in het kwaliteitskader «Voorbereiding en screening aspirant pleegouders». Hierin is onder andere opgenomen dat de aspirant pleegouders en alle gezinsleden van 12 jaar en ouder door de Raad voor de Kinderbescherming gescreend worden in verband met de verplichte afgifte van een verklaring van geen bezwaar (VGB) over de aspirant pleegouders. In het kwaliteitskader zijn ook zes landelijke criteria opgenomen op basis waarvan de aspirant pleegouder wordt beoordeeld. Aspirant pleegouders worden op deze criteria getest gedurende de trainingen en gesprekken die deel uit maken van de selectieprocedure. Slechts indien zij deze selectie met succes doorlopen, worden zij toegelaten als pleegouder en opgenomen in het pleegouderbestand. Eén van de criteria waarop getoetst wordt is veiligheid: zijn de pleegouders in staat het pleegkind een veilige leefomgeving te bieden? Om te kunnen beoordelen of pleegouders blijvend in staat zijn het pleegkind een veilige leefomgeving te bieden, voert de pleegzorgorganisatie jaarlijks een veiligheidscheck uit. Aan de hand van onder andere een vragenlijst worden de verschillende aspecten die te maken hebben met veiligheid binnen het pleeggezin, systematisch nagelopen.

Ten tweede is het probleem van «shoppende pleegouders» met het veld besproken. Uit deze verkenning, met onder andere de Raad voor de Kinderbescherming, de Inspectie Jeugdzorg, Jeugdzorg Nederland en de Nederlandse Vereniging van Pleegouders blijkt dat «shopgedrag» van ongeschikte pleegouders beperkt voorkomt. Jeugdzorg Nederland heeft te kennen gegeven dat het sporadisch voorkomt en dat de screeningsprocedure, zoals deze nu is ingericht, voldoende waarborgen biedt om deze personen eruit te filteren.

In de derde plaats heb ik mij beraden op mogelijkheden voor het verbeteren van de gegevensuitwisseling in de pleegzorg. Ik heb onderzocht of een registratiesysteem, al dan niet in de vorm van een witte of zwarte lijst, een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van de huidige situatie. In het kader van screening wordt bij de afgifte van de VGB het hele justitiële verleden van een persoon gescreend: de Raad voor de Kinderbescherming raadpleegt het justitieel documentatie register van de aspirant pleegouder. Daarbij wordt bekeken of de aspirant pleegouder verdacht of veroordeeld is geweest van een zeden- of geweldsdelict. Voorts bekijkt de Raad of er geen problematiek is geweest met opvoeding. Dit is dus een zwaar onderzoek, waarmee ongeschikte aspirant pleegouders worden geweerd. Een extra registratiesysteem in de pleegzorg, bijvoorbeeld in de vorm van een zwarte lijst, biedt op basis van bovenstaande geen toegevoegde waarde. Om die reden heb ik de mogelijkheid van een zwarte lijst dan ook niet voorgelegd aan het Cbp. Bovendien wil ik op korte termijn een versterking van de communicatie over het feit dat al eerder een verzoek om afgifte van een VGB is gedaan voor dezelfde aspirant pleegouders doorvoeren. Aspirant pleegouders moeten op dit moment toestemming verlenen om een onderzoek voor de VGB te laten uitvoeren door de Raad. Straks zal bij ondertekening tevens

gevraagd worden in te stemmen met het door de Raad verstrekken van informatie over eerdere verzoeken om een VGB. Het aanvraagformulier voor «machtiging inwinnen informatie door de Raad voor de Kinderbescherming» wordt op dit punt aangepast. Indien aspirant pleegouders bij een andere pleegzorgaanbieder actief zijn geweest of de selectieprocedure hebben doorlopen zonder positief resultaat, zal dit door het inwinnen van informatie aan het licht komen. Pleegzorgaanbieders wordt hiermee tevens een mogelijkheid geboden contact met elkaar op te nemen. Indien een aspirant pleegouder hier niet mee akkoord gaat is dit voor de pleegzorgaanbieder reden om af te zien van het aanvragen van een VGB voor de betrokkene(n) waardoor deze niet (opnieuw) pleegouder kan worden.

In de vierde plaats heb ik bekeken of het toegevoegde waarde heeft een pleegouder een verklaring te laten tekenen dat hij in het verleden niets heeft gedaan dat het pleegouderschap in de weg kan staan. Het doel van zo'n verklaring zou enerzijds zijn om juridische maatregelen te kunnen nemen, mocht later naar boven komen dat de verklaring niet klopt, anderzijds kan het een drempel opwerpen, omdat de verklaring een moreel appèl op de ondertekenaar doet. In de pleegzorg bestaat echter al het pleegzorgcontract. In het pleegzorgcontract tekent een pleegouder voor een aantal zaken, bijvoorbeeld dat hij de lichamelijke en geestelijke integriteit van het kind zal respecteren en hij zich zal onthouden van seksueel getint contact met het kind. Voor zover een extra verklaring een moreel appèl op de pleegouder doet, geldt dit ook voor het pleegzorgcontract. Een dergelijke maatregel zou daarmee in de pleegzorg dan ook niets toevoegen en is bureaucratisch.

Met bovenstaande zijn stappen gezet om de veiligheid van kinderen in pleeggezinnen te verbeteren. Wij blijven uiteraard steeds gespitst op mogelijkheden om de veiligheid van pleegkinderen optimaal te maken. Wanneer mij signalen bereiken over mogelijke knelpunten, bijvoorbeeld vanuit het veld, de Commissie Samson of andere partijen, probeer ik deze knelpunten zo snel mogelijk op te lossen.

De leden van de PVV-fractie hebben de regering gevraagd na te gaan of de Inspectie voor de gezondheidszorg (IGZ) een rol zou kunnen spelen bij het toezicht op pleeggezinnen, zowel bij de screening als ook bij het vervolgtraject. Zij zouden daarbij graag zien dat er sprake is van onaangekondigde bezoeken bij de families thuis.

In de Wet op de jeugdzorg is de toezichthoudende rol van de overheid toebedeeld aan de Inspectie jeugdzorg. Momenteel houdt de Inspectie jeugdzorg toezicht op een aantal categorieën organisaties, waaronder de Bureaus jeugdzorg en de zorgaanbieders. Als dit overheidstoezicht zou moeten worden uitgebreid met het toezicht op (aspirant) pleegouders, zou deze taak moeten worden toebedeeld aan de Inspectie jeugdzorg. Ik ben echter van oordeel dat het door de leden van de PVV-fractie voorgestelde toezicht een te zwaar middel is om controle uit te oefenen op (aspirant) pleegouders.

Het verrichten van de screening van aspirant pleegouders is een taak van de pleegzorgaanbieder en de Raad voor de kinderscherming. In het kader van de screening geeft de Raad voor de kinderscherming een verklaring van geen bezwaar af en leggen medewerkers van de pleegzorgaanbieder huisbezoeken af aan de aspirant pleegouders. Ik zie geen reden om hier een aanvullende taak toe te delen aan de Inspectie jeugdzorg. De leden van de PVV-fractie willen ook toezicht in het vervolgtraject. Ik wijs de leden van de PVV-fractie er op dat in de huidige situatie pleegouders begeleiding ontvangen van de pleegzorgaanbieder. Indien de pleegzorgaanbieder het vermoeden heeft dat er sprake is van een

misstand, doet hij een melding bij de Inspectie jeugdzorg. De inspectie bekijkt dan – conform haar calamiteitenprocedure – wat de te volgen stappen zijn. In die zin is er momenteel sprake van toezicht. Het door de leden van de PVV-fractie voorgestelde toezicht in de vorm van onaangekondigde huisbezoeken is naar mijn oordeel te verstrekkend. Het recht op eerbiediging van privéleven, familie- en gezinsleven is vastgelegd in artikel 8 EVRM, dat een limitatieve opsomming bevat van de gronden waarop inmenging van het openbaar gezag in de uitoefening van dit recht is toegestaan. Twee van de gronden waarop inmenging in dit recht is toegestaan, zijn de bescherming van de gezondheid of de goede zeden en de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. Ik ben van oordeel dat de bescherming van deze belangen in het huidige systeem al voldoende is gewaarborgd doordat er in het huidige systeem al een rol is toebedeeld aan de pleegzorgorganisatie en de Inspectie jeugdzorg. Derhalve acht ik het uitvoeren van onaangekondigde huisbezoeken door de Inspectie jeugdzorg een te zwaar middel.

De leden van de fracties van de SP en de PvdA hebben gevraagd of bekend is in hoeverre seksueel misbruik plaatsvindt in netwerk- of bestandspleeggezinnen.

Er is geen landelijke registratie in hoeverre seksueel misbruik plaatsvindt in netwerk- of bestandspleeggezinnen.

De Commissie Samson doet momenteel onderzoek naar seksueel misbruik van kinderen die onder verantwoordelijkheid van de overheid vanaf 1945 in onder andere pleeggezinnen zijn geplaatst.

Daartoe zijn onder meer twee deelonderzoeken naar aard en omvang van seksueel misbruik uitgezet, waarbij één deelonderzoek specifiek gericht is op seksueel misbruik onder kinderen met een verstandelijke beperking. Ik heb met de commissie afgesproken dat alle signalen van actueel gevaar die aanleiding geven tot actie aan mij gemeld worden in het kader van optimaliseren van de veiligheid.

3. Vergoeding voor pleegkinderen

De leden van de fracties van de PvdA, het CDA en de PS wijzen er op dat de vergoeding bij vier of meer pleegkinderen weliswaar een behoorlijk bedrag is, maar dat deze vergoeding is bedoeld om te voorzien in de kosten die de pleegouders voor de pleegkinderen maken. Zij vroegen of de regering kan aangeven waarom dit verandert als er sprake is van vier of meer pleegkinderen en of er, naar het oordeel van de regering, schaalvoordelen optreden. Indien dit het geval is, wilden genoemde leden weten waaruit deze schaalvoordelen bestaan.

Uitgangspunt van de Wet inkomstenbelasting 2001 is dat iedere bron van inkomen een belastbaar inkomen voor de inkomstenbelasting vormt als daarin een voordeel besloten ligt. Hierop zijn in de wet enkele uitzonderingen gemaakt door bepaalde bronnen expliciet vrij te stellen van inkomstenbelasting. Voor pleegvergoedingen geldt zo'n vrijstelling vooralsnog niet. Wel wordt op grond van het beleidsbesluit van 1 december 2008, nr. CPP2008/520M¹, een voordeel in ieder geval niet aanwezig geacht indien voor niet meer dan drie pleegkinderen een vergoeding wordt ontvangen. Hiervoor is gekozen vanuit uitvoeringstechnisch oogpunt. Zowel belanghebbenden als de Belastingdienst zijn hierbij gebaat.

Hoewel de vergoedingen bedoeld zijn als vergoedingen voor te maken kosten, kan niet worden uitgesloten dat in individuele gevallen de vergoeding hoger is dan de werkelijke kosten. De vergoeding is immers niet op declaratiebasis vormgegeven, maar in vaste bedragen waarbij is getracht zoveel mogelijk rekening te houden met de specifieke eigen-

¹ Stcrt. 2008, 243.

schappen van een pleeggezin, in het bijzonder het aantal pleegkinderen. In algemene zin kan niet worden uitgesloten dat bij bepaalde gezinnen met pleegkinderen sprake kan zijn van een voordeel, waarbij dit voordeel bij meer dan drie pleegkinderen dusdanig zou kunnen zijn dat een onderzoek daarnaar tot voor kort opportuun werd geacht.

Ik heb hierover overleg gehad met de staatssecretaris van Financiën waarna besloten is, gezien de omvang van de groep pleegouders die het betreft en het feit dat in de praktijk de pleegvergoeding ook bij meer dan drie kinderen zelden tot nooit de kosten voor pleegzorg overschrijdt, de pleegvergoedingen expliciet vrij te stellen van belasting. Dit is vastgelegd in het wetsvoorstel Fiscale verzamelwet 2012¹, dat momenteel door de Tweede Kamer wordt behandeld. Hiermee wordt bereikt dat dergelijke vergoedingen na inwerkingtreding van deze wetwijziging in alle gevallen niet langer getoetst hoeven te worden op eventuele belastbaarheid.

De leden van de fracties van de SP en de PvdA hebben verzocht om een opsomming van de artikelen uit het wetsvoorstel die vervallen.

In mijn brief van 19 april 2012 heb ik meegedeeld dat ik voornemens ben om gebruik te maken van de mogelijkheid die artikel XIII van het wetsvoorstel biedt om de artikelen die betrekking hebben op de kinderbijslag en de ouderbijdrage niet in werking te laten treden. Dit betreft de volgende artikelen:

Artikel I onderdeel A, 1d, waarmee het onderdeel «Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen» vervalt;

Artikel I onder B, dat een wijziging van artikel 12 van de wet betreft;

Artikel I onder X, waarmee Hoofdstuk XIII van de wet vervalt;

Artikel III, waarmee artikel 7d in de Algemene Kinderbijslagwet wordt ingevoerd;

Artikel IV, waarmee de Wet Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen wordt gewijzigd;

Artikel V, waarmee artikel 11 van de Uitvoeringswet internationale kindbescherming wordt gewijzigd;

Artikel VI, waarmee artikel 10 van de Wet opnemings buitenlandse kinderen ter adoptie wordt gewijzigd;

Artikel VII dat een overgangsbepaling is en

Artikel XI, waarmee artikel 6.14 van de Wet inkomstenbelasting 2001 wordt gewijzigd.

De bovengenoemde leden vragen of het wetsvoorstel geen enkele harde financiële verbetering inhoudt. Zij informeren naar de garantie die pleegouders hebben dat de verbetering die in een later stadium geregeld zal worden in een ministeriële regeling er ook daadwerkelijk komt. Ook wijzen zij erop dat de pleegzorgvergoeding een noodzakelijke onkostenvergoeding is die geacht wordt kostendekkend te zijn en zij vragen waarom dit niet wettelijk is vastgelegd.

Het wetsvoorstel Verbetering positie pleegouders levert op zichzelf geen financiële verbetering. Ik ga in onderdeel 4. Ouderbijdragen nader in op de beoogde verbetering van de pleegvergoeding. De basis van de kostendekkende pleegvergoeding ligt in de wet, de precieze hoogte wordt vastgelegd in de Regeling pleegzorg, een ministeriële regeling. Op deze wijze is het mogelijk om de pleegvergoeding jaarlijks aan te passen aan de kosten van levensonderhoud (indexering).

Voorts wilden de leden van de fracties van de SP- en de PvdA weten waaraan de hoogte van de onkostenvergoeding gerelateerd is: de normen van het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud), de berekening van het rapport «Kosten van kinderen» zoals opgenomen in het Themarapport Alimentatienormen of een andere basis.

¹ Kamerstukken II 2011/12, 33 245, nr. 2.

Er is geen norm voor wat een kind «kost.» Dat wordt mede bepaald door het inkomen van de ouders en hun levensstijl. Het Nibud houdt als regel aan dat voor één kind ongeveer 17% van het gezinsinkomen wordt besteed. Bij meer kinderen in een gezin daalt het percentage per kind. Een gezin dat 1,5 keer modaal verdient (één partner modaal, andere partner een half modaal) met twee kinderen heeft een besteedbaar gezinsinkomen van € 37 000 en geeft volgens het Nibud 26% uit aan de kinderen, ongeveer € 9 640, bijna € 5 000 per kind.

Een pleegkind verblijft gemiddeld 21 maanden in een pleeggezin, zodat de voor het kind te maken kosten over een korte tijd worden gemaakt in plaats van over een langere periode als een kind bij de eigen ouders woont. De pleegvergoeding is hoger, omdat de kosten in een kortere tijd gemaakt worden. De pleegvergoeding komt op ongeveer € 6 600 per jaar uit.

Dit bedrag is verder zodanig, dat daaruit in het algemeen alle kosten voor de verzorging en opvoeding van een pleegkind kunnen worden voldaan, dus ook bijzondere uitgaven zoals voor een orthodontist (via een extra verzekering) en het reizen naar een school. Daarnaast kan er een toeslag ontvangen worden als er sprake is van crisisplaatsing, drie of meer pleegkinderen en/of een pleegkind met een handicap. De toeslag bedraagt ruim € 1 200 per jaar. Per omstandigheid ontvangt de pleegouder de toeslag. Het kan voorkomen dat een pleegouder twee of drie keer de toeslag ontvangt. Verder kan voor een groot pleeggezin een verbouwing of een grotere auto nodig zijn. In dat geval kunnen provincies en zorgaanbieders maatwerk bieden door bijvoorbeeld garant te staan voor een lening of een extra pleegvergoeding te geven omdat zij van mening zijn dat een pleeggezin voor die kinderen beter is dan plaatsing in een residentiële instelling. Bovendien is plaatsing in een pleeggezin goedkoper dan plaatsing in een residentiële voorziening.

Genoemde leden vragen de regering om in overleg te treden met de Belastingdienst ten aanzien van een viertal punten en voor deze punten zonodig wettelijk een oplossing vast te leggen:

Ten eerste dat de pleegvergoeding een voor ieder pleeggezin gelijke vergoeding is, gedifferentieerd naar leeftijdscategorie en eventueel naar hoeveelheid kinderen in het gezin, voor de kosten van verzorging en opvoeding van het pleegkind, en derhalve geen inkomen is.

Ten tweede dat de pleegvergoeding gebaseerd is op de Nibudnormen voor een modaal gezin, op het rapport Kosten van kinderen of op andere normen.

Ten derde dat de vergoeding die voor ieder pleeggezin gelijk is, niet voor iedere inkomensgroep kostendekkend is (volgens het vijfjaarlijkse CBS-onderzoek besteedt een gezin immers 15% van zijn inkomen aan de kinderen), zodat belastingaftrek voor de hogere inkomensgroepen aanvullend noodzakelijk kan zijn.

Ten vierde dat bijzondere kosten niet zijn inbegrepen in de vaste pleegvergoeding, aangezien deze per kind verschillend zijn (het ene kind zal speltherapie nodig hebben, het andere kind een beugel en een derde kind verslijt of verliest een fiets per half jaar) en dat deze bijzondere kosten integraal voor vergoeding van overheidswege in aanmerking komen.

Mijn antwoord luidt als volgt. De pleegvergoeding is een voor ieder pleeggezin gelijke kostenvergoeding per pleegkind (zie ook mijn antwoord hierboven over de hoogte van de pleegvergoeding). De hoogte van de pleegvergoeding komt in grote lijnen overeen met cijfers van het Nibud. Daarnaast is er ruimte voor de pleegouders om zo nodig bijzondere kosten voor het pleegkind te maken. Ik zie geen aanleiding om voor hogere inkomens die een hoger bedrag aan hun kind besteden een aanvullende belastingaftrek mogelijk te maken.

De leden van de fracties van de SP en de PvdA willen weten of de regering bereid is om, in een volgend traject, niet alleen de dekking van de kosten van pleegzorg te regelen, maar tegelijkertijd de rechten van pleegouders op vergoeding van reguliere en bijzondere kosten vast te leggen.

De huidige wet bevat een recht op pleegvergoeding voor de pleegouders. Zoals hierboven al uiteengezet, geven wij de voorkeur aan een vaste vergoeding per pleegkind, waaruit alle dagelijkse kosten kunnen worden voldaan. In heel uitzonderlijke gevallen zou een pleegouder nog een beroep kunnen doen op de pleegzorgaanbieder voor een extra bijdrage. Het is dan uiteraard wel aan de pleegzorgaanbieder om te bepalen of hij die bijzondere uitgave wil vergoeden. In de praktijk zijn er voorbeelden van dergelijke oplossingen op maat.

De leden van fracties van de SP en PvdA informeren of het voornemen bestaat om de pleegvergoeding te verhogen, onder afschaffing van de bijzondere kosten voor de pleegoudervoogd. De leden van deze fracties stellen dat dit zou neerkomen op een verslechtering van de financiële positie van de pleegouder. Zij wijzen op informatie die zij hierover hebben ontvangen van diverse pleegouders en krijgen, gelet op deze problematiek, graag duidelijkheid over vergoeding bijzondere kosten voor pleegouders en met name voor de pleegoudervoogd.

Op dit moment geldt het budget bijzondere kosten alleen voor geïndiceerde pleegzorg in het gedwongen kader. Ik ben inderdaad voornemens om de pleegvergoeding te verhogen, onder afschaffing van het budget bijzondere kosten. Voor een toelichting verwijs ik naar mijn eerdere antwoord op de vraag over financiële verbetering voor pleegouders.

Voor pleegouders die de gezamenlijke voogdij op zich hebben genomen, regelt dit wetsvoorstel dat zij voortaan in aanmerking komen voor pleegvergoeding. Momenteel komt deze groep niet in aanmerking voor pleegvergoeding. De algemene pleegvergoeding is voor pleegouders en pleegoudervoogden gelijk. Ik verwijs hierbij naar antwoorden op vragen van de leden van de fracties van de SP en de PvdA over de hoogte van de pleegvergoeding.

4. Ouderbijdragen

De leden van de VVD-fractie hebben, ook namens de leden van de fracties van PvdA, PVV en SP, geïnformeerd naar het aantal ouders dat de ouderbijdrage vermoedelijk niet betaalt en naar de omvang van het daarmee gemoeide bedrag. Zij willen weten wat de oorzaak is dat de Bureaus jeugdzorg deze gegevens niet voorhanden hebben en niet (kunnen) verstrekken. Ook willen zij weten welke verbeteringen de regering wil laten aanbrengen en of naheffing mogelijk is. Voorts informeren zij hoe groot de kans is dat de verbetering van de inning van de ouderbijdragen en de verhoging van de verpleegvergoeding beide per 1 januari 2013 ingaan. Zij wilden daarbij tevens weten of er voor de rijksbegroting, afhankelijk van het antwoord op de voorgaande vraag, financiële consequenties verbonden zijn aan het niet inwerkingtreden van de financiële artikelen. Indien dit het geval is, willen zij weten hoe groot die financiële consequenties zijn die en hoe de regering die denkt te kunnen compenseren.

Er is geen landelijke registratie van ouders die niet bij het LBIO worden aangemeld. Wel zijn er op basis van de brancherapportage van Jeugdzorg Nederland gegevens bekend over het aantal beschikbare plaatsen in 2010 waarover een ouderbijdrage is verschuldigd. Dit betreft circa 26 000

plaatsen. Uitgaande van de gemiddelde opbrengst per plaats en uitgaande van de bezettingspercentages zoals opgenomen in de branche-rapportage zou dit een theoretische meeropbrengst van circa € 6,6 miljoen kunnen betekenen. In procenten betekent dit een meeropbrengst van 55%.

In overleg met het Interprovinciaal Overleg en met Jeugdzorg Nederland wordt er aan gewerkt om hier meer inzicht in te verkrijgen. Het gaat dan met name om het verhogen van het aantal meldingen dat door de bureaus jeugdzorg wordt gedaan bij het LBO.

Door het LBO wordt een naheffing ingesteld. De maximale termijn die daarbij gehanteerd wordt, is maximaal een jaar.

Voor de verbetering van de inning van de ouderbijdragen gaan wij in overleg met het IPO. Doel van dit overleg is om de inning van de ouderbijdrage te verbeteren en de feitelijke meeropbrengst daarvan in te zetten voor de algehele verhoging van de pleegvergoeding.

Tevens blijft het voornemen dat de opbrengst van het budget bijzondere kosten, dat nu bestemd is voor kinderen die in een pleeggezin geplaatst zijn in het gedwongen kader, wordt ingezet om de algemene pleegvergoeding te verhogen.

De inzet is om de mogelijke meeropbrengsten van de ouderbijdrage samen met het budget bijzondere kosten per 1 januari 2014 in te zetten voor de verhoging van de algemene pleegvergoeding.

5. Begeleiding van de pleegoudervogden

De leden van de SP-fractie vragen, mede namens de leden van de fracties van de PvdA en D66, waarop de regering baseert dat de pleegzorgaanbieder eindverantwoordelijk is voor de kwaliteit van de geboden zorg ingeval van pleegoudervogdij. Zij wijzen erop dat de vogd volledig verantwoordelijk is voor de zorg.

Er is een onderscheid tussen de gevallen waarin de rechter het gezag aan de pleegouders heeft toegekend zonder dat sprake is van geïndiceerde zorg en de gevallen waarin het gezag aan de pleegouders is toegekend en tevens sprake is van geïndiceerde zorg.

Zoals ik in de memorie van antwoord heb meegedeeld, behoudt de pleegzorgaanbieder als aanbieder van geïndiceerde jeugdzorg zijn verantwoordelijkheid voor het verlenen van verantwoorde zorg. Het maakt voor deze verantwoordelijkheid geen verschil of de zorg wordt verleend voor een jeugdige die verblijft bij pleegouders die geen vogdij hebben of pleegouders die wel over de vogdij beschikken. Ook in het geval van pleegoudervogden is de pleegzorgaanbieder op basis van een indicatie verantwoordelijk voor het verlenen van zorg. Alleen in dit laatste geval ontvangt men de pleegvergoeding.

De leden van de fracties van de SP, de PvdA en D66 stellen dat zonder wijziging van het Burgerlijk Wetboek, via de onderhavige wet, geen wijzigingen kunnen worden gebracht in de rechten en plichten van de vogd en vragen of de regering het hiermee eens is.

De wettelijke bepalingen inzake vogdij zijn vastgelegd in het Burgerlijk Wetboek. Aanvullend kunnen aan het ontvangen van een pleegvergoeding bepaalde voorwaarden gesteld worden. Dergelijke voorwaarden kunnen worden opgelegd in andere wetten dan het Burgerlijk Wetboek, zoals in het onderhavige wetsvoorstel. Het recht op pleegvergoeding staat los van de algemene wettelijke verplichtingen van de vogd, die in het Burgerlijk Wetboek zijn vastgelegd.

De leden van de fracties van de SP, de PvdA en D66 stellen vragen over het verband tussen de uitvoerder van een bepaalde regeling (zoals de gemeente voor de bijstand en de Sociale Verzekeringsbank SVB voor de kinderbijslag) en de specifieke uitkeringsvoorwaarden.

De uitvoerder van een regeling geeft een uitkering of tegemoetkoming op grond van die regeling, met inachtneming van de specifieke uitkeringsvoorwaarden. Zo krijgt een pleegouder alleen een pleegvergoeding als het kind daadwerkelijk bij de pleegouder verblijft, en ook overigens is voldaan aan de voorwaarden (zoals dat er sprake is van geïndiceerde jeugdzorg). De pleegvergoeding wordt nu uitgekeerd door de zorgaanbieder. Bij de betaling van de pleegvergoeding zijn mij geen problemen bekend. Ik zie daarom ook geen reden de uitbetaling van de pleegvergoeding door een andere uitvoerder, bijvoorbeeld de SVB, te laten uitvoeren.

De leden van de fracties van de SP- en de PvdA willen graag weten waarom de bestaande regeling niet meer voldoet. Zij vragen of de bestaande regeling, zoals beschreven in het voorlopig verslag, ooit problemen heeft opgeleverd. Indien er problemen waren, willen zij vernemen wat dan de problemen waren en hoe vaak deze voorkwamen.

Dit wetsvoorstel regelt dat ook tweeoudervoogden de pleegvergoeding behouden. Naar verwachting zullen meer mensen kiezen voor pleegoudervoogdij. Daarnaast is het beleid er meer op gericht om pleegouders te stimuleren de voogdij op zich te nemen zodat het kind in een sociaal netwerk komt, waar het ook na de voogdij op kan terugvallen.

Wegens de verwachte en beoogde toename van het aantal pleegoudervoogden is opnieuw gekeken naar de functie van begeleiding. Een pleegoudervoogd houdt verplichtingen jegens de ouders om hen te informeren over belangrijke zaken uit het leven van hun kind (zoals bijvoorbeeld een ziekenhuisopname). Daarnaast moet hij omgang tussen het kind en zijn ouders bevorderen. Voorts kan de pleegzorgaanbieder de pleegouder vragen toe te lichten waaraan de pleegvergoeding is besteed. Begeleiding betekent ook dat de pleegzorgaanbieder oog houdt op het nakomen van hetgeen in het pleegcontract is overeengekomen met de pleegouders. De betrokkenheid van de jeugdzorg kan naar mijn mening niet beperkt worden tot het optreden als betaalkantoor voor de pleegvergoeding. Bovendien gaat het om gesubsidieerde pleegzorg in het kader van de Wet op de jeugdzorg die ook een inhoudelijke betrokkenheid vraagt. Overigens wijs ik erop, dat aan de intensiteit van de begeleiding geen nadere eisen worden gesteld. Zo kan de pleegzorgaanbieder begeleiding bieden door één of twee keer per jaar telefonisch contact op te nemen.

Er kunnen in pleegzorgsituaties echter ernstige misstanden voorkomen. Ik verwijs hierbij naar het onderzoek van de Commissie Samson waarvan de resultaten in het najaar worden verwacht. Contact tussen de voor de plaatsing verantwoordelijke pleegzorgaanbieder en de betrokken pleegoudervoogd(en) is ook in dat licht van groot belang.

De leden van de fracties van de SP en de PvdA wezen er op dat er aanwijzingen zijn dat er voldoende belangstelling is voor het pleegouderschap, maar dat pleegouders afhaken door de betutteling van onvoldoende professionele pleegzorgwerkers. Ook spreken zij over een gebrek aan samenhangend, op kennis gebaseerd, beleid. Zij vragen of de regering bereid is het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) onderzoek te laten verrichten naar de kwaliteit van de werving, screening en begeleiding van pleegouders.

Zoals eerder in deze nadere memorie is vermeld, ben ik van oordeel dat onderhavig wetsvoorstel een verbetering betekent van het screening-proces. Daarnaast is in 2011 het kwaliteitskader «Voorbereiding en screening aspirant pleegouders» vastgesteld en bevatten de rapporten van de Inspectie jeugdzorg verbeterpunten op diverse aspecten van pleegzorg. Op grond hiervan is de screening al verbeterd. De Commissie Samson heeft onder andere onderzoek gedaan naar seksueel misbruik in pleeggezinnen. Als de aanbevelingen van deze Commissie aanleiding geven tot actie, zal ik daartoe overgaan.

De leden van de fracties van de SP en de PvdA wijzen er op dat netwerk-pleeggezinnen soms maanden op geld en begeleiding moeten wachten, terwijl zij in de kinderbescherming onmisbaar zijn om een kind op stel en sprong een veilige plek te kunnen bieden. Zij vroegen wat de regering hieraan denkt te gaan doen. Zij wijzen er op dat er mogelijkheden genoeg zijn, zoals een tijdelijke indicatie, voorwaardelijke indicatie, of het wijzigen van de definitie van pleegouder in artikel 1, onder e, van het gewijzigde voorstel van wet, en verzoeken de regering hierop nader in te gaan.

Netwerkpleegzorg kan informeel zijn als ouders het zelf regelen. Dan is er geen indicatie. Als pleegouders netwerkpleegzorg willen formaliseren, hebben zij een indicatie voor jeugdzorg nodig. Bureaus jeugdzorg, pleegzorginstellingen en landelijk werkende instellingen hebben met elkaar afspraken gemaakt ter verkorting van de procedure van het traject netwerkpleegzorg. Deze afspraken zijn in juni 2010 vastgelegd in het «Schematisch protocol netwerkpleegzorg».

De versnelde procedure houdt in dat netwerkpleegouders een week na aanmelding bij Bureau jeugdzorg een tijdelijke indicatie voor drie maanden krijgen. In die periode screent bureau jeugdzorg de netwerkpleegouders op hun geschiktheid. Met het verkrijgen van een tijdelijke indicatie ontvangen pleegouders vanaf dat moment pleegvergoeding.

Inmiddels hebben alle provincies en stadsregio's aangegeven de afspraken uit het protocol te hebben geïmplementeerd. De Inspectie jeugdzorg zal medio 2012 vervolgtoezicht uitvoeren naar de werking van de afspraken uit het schematisch protocol netwerkpleegzorg.

6. Overig

De leden van de SP-fractie hadden de indruk dat de minister van Veiligheid en Justitie vanaf de nota naar aanleiding van het verslag in de Tweede Kamer niet meer betrokken lijkt bij het wetsvoorstel en dat alle stukken slechts door de staatssecretaris van VWS worden ondertekend. Deze leden vinden dat onjuist, omdat pleegzorg in het kader van onder-toezichtstelling en voogdij onder het ministerie van Veiligheid en Justitie ressorteren.

Het wetsvoorstel is destijds ingediend door de toenmalige ministers van Justitie en voor Jeugd en Gezin. De sedertdien opgestelde parlementaire stukken zijn alle in samenwerking tussen de twee verantwoordelijke bewindspersonen voorbereid en uitgebracht. Dat is ook weer gebeurd ten aanzien van deze nadere memorie van antwoord, die blijkens hetgeen in de inleiding is vermeld mede namens de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie wordt uitgebracht. De indruk dat het ministerie van Veiligheid en Justitie niet betrokken is bij de behandeling van het onderhavige

wetsvoorstel is derhalve onjuist. Overigens is pleegzorg als een vorm van zorg ook bij ondertoezichtstelling de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris van VWS.

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M. L. L. E. Veldhuijzen van Zanten-Hyllner